

Birol Üzmez, Yaşam Öyküsü

- Ad Soyad: Birol Üzmez
- Doğum Yeri ve Tarihi: Akçakoca, Düzce, Ağustos 1960
- Meslek: Belgesel Fotoğraf Sanatçısı, Plak Dükkânı İşletmecisi
- İletişim: biroluzmez@gmail.com | www.simurgphotos.org
- Konum: İzmir, Türkiye

Eğitim

- Zonguldak'ta temel eğitimini tamamladı.
- Fotoğrafçılık alanında resmi bir eğitim almamakla birlikte, İzmir Fotoğraf Sanatı Derneği (İFOD) ve Simurgphotos bünyesinde düzenlenen atölye ve seminerlere katılarak kendini geliştirdi.

Mesleki Deneyim

- **Belgesel Fotoğraf Sanatçısı (1980'ler-Günümüz)**
 - Belgesel fotoğrafçılık alanında Türkiye'nin önde gelen isimlerinden biri olarak tanınır. Çalışmalarında sosyal meseleler, yoksulluk, kültürel miras ve işçi yaşamları gibi konuları işler.
 - Zonguldak'taki maden işçilerinin yaşamını belgelediği projelerle kariyerine başladı. 1990 Zonguldak Grevi ve 1992 Kozlu grizu faciası gibi tarihsel olayları fotoğrafladı.
 - İzmir'e taşındıktan sonra Ege Mahallesi (Roman Mahallesi), Basmane, Kemeraltı ve Kortejo Aile Evleri gibi İzmir'in sosyo-kültürel dokusunu yansıtan projeler üretti.
 - "Kortejo Aile Evleri" projesiyle, 1492'de İspanya'dan göç eden Sefarad Yahudilerinin İzmir'deki yaşam alanlarını belgeledi ve bu çalışma 2010 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi 8. Tarihe Saygı Yerel Koruma Ödülü'ne layık görüldü.
 - "Mortakya-Roman Kahramanları" projesiyle, Ege Mahallesi'nde kentsel dönüşüm öncesi Roman kültürünü belgeledi ve bu çalışma National Geographic Türkiye, Şalom Gazetesi ve Om Yayıncılık yarışmalarında ödüller kazandı.
 - Fotoğrafları siyah-beyaz ağırlıklı olup, doğallığı koruma ve minimal müdahale prensibiyle çalışır. Photoshop gibi araçlarla manipülasyona mesafeli yaklaşır.
- **Plak Dükkânı İşletmecisi (2011-Günümüz)**

- İzmir Kemeraltı'nda, Mirkelam Hanı'nda "45'lik Plak Evi" adlı plak dükkânını işletmektedir. Çocukluğundan beri biriktirdiği 300 plakla başlayan koleksiyonunu genişletmiş, plak kültürünün yeniden canlanmasına katkıda bulunmuştur.
- Dükkânı, müzik tutkunları için bir buluşma noktası haline gelmiş, geniş arşivi ve uygun fiyatlarıyla dikkat çeker.
- **Gazetecilik Deneyimi**
 - 1990'larda Zonguldak'ta Cumhuriyet Gazetesi için muhabirlik yaptı. Maden işçilerinin grev ve eylemlerini haberleştirerek Türkiye'nin sosyal tarihine tanıklık etti.
- **Kurumsal Çalışma**
 - 1993 yılında Tariş Genel Müdürlüğü'nde çalışmaya başladı. Bu dönemde işçi yaşamına yönelik fotoğraf projeleri üretti ve Tariş Pamukyağı Kombinası'nda slayt gösterileri düzenledi. 2007'de emekli olduktan sonra fotoğrafçılığa daha fazla zaman ayırdı.

Ödüller ve Başarılar

- 2010: İzmir Büyükşehir Belediyesi 8. Tarihe Saygı Yerel Koruma Ödülü – "Kortejo Aile Evleri" projesi.
- Sami Güner Kupası: Türkiye'nin en prestijli fotoğraf yarışmalarından biri olan Sami Güner Kupası'nı "Kortejo Aile Evleri" belgesel fotoğraf gösterisiyle kazandı.
- National Geographic Türkiye Fotoğraf Yarışması: "Mortakya-Roman Kahramanları" projesiyle ödül.
- Şalom Gazetesi "Barış" Yarışması: "Mortakya" projesiyle ödül.
- Om Yayıncılık "Modern Kentin Kaosu" Yarışması: "Mortakya" projesiyle ödül.

Sergiler ve Gösteriler

- 2008: "Madenciler Fotoğraf Gösterisi", İzmir Sanat Oditoryumu, Zonguldak maden işçilerinin yaşamını belgeleyen 200 fotoğraftan oluşan dia gösterisi.
- 2009: "Kortejo Aile Evleri", İzmir Sanat, 11 dakikalık belgesel fotoğraf gösterisi.
- 2010: "Kortejo Aile Evleri", Schneidertempel Sanat Merkezi, İstanbul.
- 2010: "Mortakya-Roman Kahramanları", Selahattin Akçiçek Kültür Merkezi, İzmir.
- Çalışmaları, İstanbul, İzmir ve diğer şehirlerdeki sergilerde sanatseverlerle buluştu. Fotoğrafları, tarihsel ve kültürel mirası korumaya yönelik farkındalık oluşturdu.

Öne Çıkan Projeler

1. Madenciler (1989-1993): Zonguldak'ta maden işçilerinin grev, çalışma koşulları ve günlük yaşamlarını belgeledi.
2. Ege Mahallesi (Mortakya) (2006-2008): İzmir'deki Roman mahallesinin kentsel dönüşüm öncesi yaşamını fotoğrafladı.
3. Kortejo Aile Evleri (2008-2009): İzmir'in Yahudi mahallelerindeki ortak yaşam alanlarını ve yoksulluk hikayelerini belgeledi.
4. Basmane: İzmir'in tarihi semtlerinden Basmane'deki yaşamı fotoğrafladı.

Kişisel İlgi Alanları ve Felsefe

- Belgesel fotoğrafçılığı, gerçeği manipüle etmeden gelecek nesillere aktarma misyonuyla tanımlar. Ara Güler'i örnek alır ve popüler şöhretten ziyade kalıcı izler bırakmayı hedefler.
- Siyah-beyaz fotoğrafçılığı tercih eder; renkli fotoğrafın bazı gerçekleri kamufle edebileceğine inanır.
- Plak kültürüne olan tutkusunu işletmecilikle birleştirerek müzik ve fotoğrafı hayatının merkezine yerleştirir.
- Çalışmalarında yoksulluk, kültürel çeşitlilik ve unutulmaya yüz tutmuş yaşam alanlarını öne çıkarır.

Diğer Bilgiler

-
- Eşi Tülün Şaşmaz Üzmez de belgesel fotoğraf sanatçısı olup, birlikte çeşitli projelerde yer almışlardır.
- İzmir'in Kemeraltı bölgesinde bulunan plak dükkânı, müzik ve sanat tutkunlarının uğrak noktasıdır.

Referanslar

- Arthenos, "Birol Üzmez ile Fotoğraf Üzerine Söyleşi", 2024.
- Evrensel, "Yahudilerden Kalan İzler: Kortejolar", 2009.
- Birgün, "Türkiye Kadar Bir Fotoğrafçı: Birol Üzmez", 2018.
- Şalom Gazetesi, "Birol Üzmez'in Gözünden İzmir'in Son Avluları", 2010.
- Belgesel Fotoğraf Blogspot, "Eskimiş Bir Semt'in Fotoğrafları", 2008.

Birol Üzmez, Türkiye'nin sosyal ve kültürel tarihine ışık tutan çalışmalarıyla belgesel fotoğrafçılık alanında önemli bir yere sahiptir. Hem sanatsal hem de toplumsal duyarlılığıyla, unutulmaya yüz tutmuş hikayeleri gün yüzüne çıkarmaya devam etmektedir.